

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. E. M.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. J. F., advokátkou v B., proti odporcovi **M. Č. B. - D. N. V.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. P. Š., advokátom v B., **o určenie neplatnosti výpovede**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 23 C 289/2006, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 3. februára 2009 sp. zn. 8 Co 113/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 3. februára 2009, sp. zn. 8 Co 113/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 10. októbra 2007 č.k. 23 C 289/2006-62 určil, že výpoveď daná navrhovateľovi dňa 21.8.2006 je neplatná s odôvodnením, že navrhovateľ neplatnosť výpovede, ktorú mu dal odporca listom zo dňa 21.8.2006 podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 4 Zákonníka práce, uplatnil na súde v zákonnej lehote a v konaní bolo preukázané, že predmetná výpoveď z pracovného pomeru nebola prerokovaná so zástupcami zamestnancov v zmysle § 74 Zákonníka práce a nebola teda splnená zákonná hmotnoprávna podmienka, ktorú vyžaduje výpoveď zo strany zamestnávateľa. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v úplnom znení odporcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 3 000,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporcu uznesením z 3. februára 2009, sp. zn. 8 Co 113/2008, jeho odvolanie odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil

§ 204 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 47 ods. 2 veta posledná O.s.p. účinného v čase doručovania napadnutého rozsudku odporcovi. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku prvostupňového súdu bolo právnenému zástupcovi odporcu doručované prostredníctvom pošty, poštovou zásielkou po prvýkrát dňa 27.12.2007, následne po neúspešnom pokuse a po zanechaní výzvy, bol opätovne doručovaný dňa 28.12.2007 a keďže tento nebol poštovým doručovateľom zastihnutý, bola uvedená zásielka uložená na pošte dňom 28.12.2007 (piatok - pracovný deň). Prvým dňom nasledujúcim po tomto dni, t.j. 29.12.2007 (sobota), začala odporcovi plynúť zákonom stanovená 3 - dňová lehota, v rámci plynutia ktorej mal možnosť si adresovanú zásielku obsahujúcu napadnutý rozsudok vyzdvihnúť na pošte. Keďže tak odporca neurobil, považuje sa posledný deň tejto lehoty 31.12.2007 (pondelok - pracovný deň), za deň doručenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa do vlastných rúk odporcovi a to aj keď sa tento o jeho uložení na pošte nedozvedel. Keď teda odporca podal proti rozsudku súdu prvého stupňa v danej veci odvolanie osobne na súde dňa 18.1.2008, podal ho po lehote ustanovenej v § 204 ods. 1 O.s.p., podal ho oneskorene, z ktorého dôvodu odvolací súd odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý ho navrhol zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z toho, že rozhodnutie o odmietnutí odvolania, bolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. Súd mu odňal možnosť konať tým, že ním včas podané odvolanie odmietol, hoci pre takýto procesný postup nemal zákonný dôvod. Pri doručovaní rozhodnutia súdu prvého stupňa totiž nebol dodržaný zákonný postup v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., nakoľko jeho právny zástupca počas doručovania predmetnej zásielky a jej uloženia na pošte sa v mieste doručenia nezdržiaval, v čase od 27.12.2007 do 2.1.2008 bol na dovolenke v P. L. (adresa: L.). Na preukázanie tejto skutočnosti predložil čestné vyhlásenia osôb ubytovaných v tom istom ubytovacom zariadení. Vzhľadom k tejto skutočnosti je zrejmé, že v prípade doručenia rozsudku prvostupňového súdu, sa dňa 27.12.2007, ani dňa 28.12.2007 jeho právny zástupca nemohol zdržiavať v mieste na doručenie písomnosti. Rozsudok súdu prvého stupňa prevzal ihneď po návrate z dovolenky. Poukázal na to, že občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný

formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov konania a nadmerný tlak na posudzovanie a dopĺňovanie náležitostí právnych úkonov odporcu, ktorý nemá oporu v zákone, nie je v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Navrhovateľ žiadal dovolanie odporcu zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Mal za to, že rozsudok súdu prvého stupňa bol odporcovi riadne doručený v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. Pošta pri doručovaní zásielky (prvostupňového rozsudku) postupovala riadne. Odvolací súd správne dospel k záveru, že právny zástupca odporcu sa v rozhodnom období zdržiaval v mieste doručovania. Čestné vyhlásenia, ktoré odporca v dovolaní spomína, navrhovateľovi doručené neboli. Podľa jeho názoru takéto čestné prehlásenia nemôžu vylúčiť aplikáciu právnej fikcie doručenia. K samotnej otázke údajného pobytu advokáta na dovolenke poukázal na ustanovenie § 16 a § 17 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii, ako aj na ustanovenie § 5 ods. 1 Advokátskeho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu vymedzuje ustanovenie § 239 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia,

c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Odporcom je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí jeho odvolania a preto dovolanie podľa § 239 ods. 1, 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľom priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). So zreteľom na dovolateľom tvrdenú procesnú vadu, zameril sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj vydanie uznesenia o odmietnutí odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky pre takýto procesný postup súdu neboli splnené.

Rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručí účastníkom konania prípadne ich zástupcom do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

Ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu (§ 49 ods. 1 O.s.p.).

Odvolaie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že za skutočnosť určujúcu pre začiatok lehoty na podanie odvolania treba považovať deň doručenia rozsudku súdu prvého stupňa.

V prejednávanej veci dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal jednak z ustanovenia § 47 ods. 1 O.s.p. (v znení do 15. októbra 2008, t.j. v znení účinnom v čase doručovania rozsudku súdu prvého stupňa), podľa ktorého do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon a iné písomnosti, ak to nariadi súd a jednak z ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., (v znení do 15. októbra 2008), v zmysle ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť.

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcejmu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka, zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia bola splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného

tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky pripojenej k č.l. 64 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 27.12.2007, opakované doručenie bolo vykonané 28.12.2007 a zásielka bola uložená na pošte 28.12.2007. Okolnosť, že právny zástupca odporcu sa v mieste doručenia zdržoval, doručka nepotvrzuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Odporca v dovolacom konaní zákonné doručenie prvostupňového rozhodnutia namietal a preto bolo povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyjadrenia odporcu (jeho právneho zástupcu), čestného vyhlásenia svedkov Z. K., bývajúceho v G. štvrť č. (č.l. 94 spisu), K. Š., bývajúcej v G. (č.l. 95 spisu), Z. K., bývajúcej v G. (č.l. 96 spisu), E. H., bývajúcej v G. (č.l. 97 spisu) a L. H., bývajúceho v G. (č.l. 98 spisu) ustálil, že právny zástupca odporcu sa nezdržoval preukázateľne v čase od 27.12.2007 do 2.1.2008 v mieste doručovania rozhodnutia prvostupňového súdu, ktorým bola B..

Dovolací súd poukazuje na to, že „právo na súd“, ktorého jedným z aspektov je právo na prístup k súdu nie je absolútne a podlieha určitým obmedzeniam, najmä pokiaľ ide o podmienky prípustnosti opravného prostriedku. Tieto obmedzenia však nesmú zamedziť alebo obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Takéto obmedzenia nebudú zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ak nesledujú legitímny cieľ, alebo ak neexistuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý má byť dosiahnutý (viď Horňáček proti Slovenskej republike - právo na prístup k súdu).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkov súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad

a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Preto aj všeobecný súd je povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nestačí iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností.

Pokiaľ teda všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I ÚS 119/07).

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nebol zachovaný zákonný postup určený ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., len v prípade dodržania ktorého môže byť na pošte uložená zásielka považovaná za doručeníu. Právny zástupca odporcu, ktorému mala byť zásielka s prvostupňovým rozhodnutím doručená do vlastných rúk, sa v mieste doručenia v čase doručenia uvedenej písomnosti nezdržiaval, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto písomnosti. Následne nemožno vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie odporcu prostredníctvom jeho právneho zástupcu, ktoré tento podal až po faktickom doručení zásielky (čl. 65 spisu) bolo podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Pokiaľ preto odvolací súd jeho opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný, odňal mu možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (vrátane súvisiaceho rozhodnutia o trovách konania a opravného uznesenia) vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to, napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. februára 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská